

Pla estratègic territorial de la comarca de les Garrigues 2015-2025.

Foment de l'economia local i l'ocupació

Les **G**arrigues
fent camí

Dijous participatius

Taller 2. TEIXIT EMPRESARIAL: INDÚSTRIA, COMERÇ I TURISME

Dijous, 17 de març de 2016. Arbeca

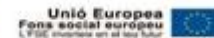
Promou:

Coordina:

Amb el finançament de:

Aquesta és una actuació subvencionada pel Servei d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local i cofinançades pel Fons Social Europeu

DIJOURS PARTICIPATIUS

TALLERS TEMÀTICS PER DEBATRE
I PROPOSAR ACCIONS A FER EN
ELS PROPERS ANYS PER TAL QUE
LES GARRIGUES SIGUIN UNA
COMARCA PRÒSPERA,
VIVA I DINÀMICA

Vine als tallers temàtics que més t'interessin!

Taller 1. Sector primari i producció agroalimentària

Dijous 10 de març de 2016 • de 19h a 21h • L'Albagès
Local Social de l'ajuntament

Agricultura, ramaderia, boscos, pedra, producció
agroalimentària

Taller 2. Teixit empresarial: indústria, turisme i comerç

Dijous 17 de març de 2016 • de 19h a 21h • Arbeca
Sala República de l'ajuntament

Polígons industrials, empreses, patrimoni natural i cultural,
recursos turístics, activitat comercial

Taller 3. Salut, serveis a les persones i formació

Dijous 31 de març de 2016 • de 19h a 21h • Juneda
Complex Cultural

Qualitat de vida, esport, infància, joventut, tercera edat,
formació, serveis

**Taller 2. TEIXIT EMPRESARIAL: INDÚSTRIA,
COMERÇ I TURISME**

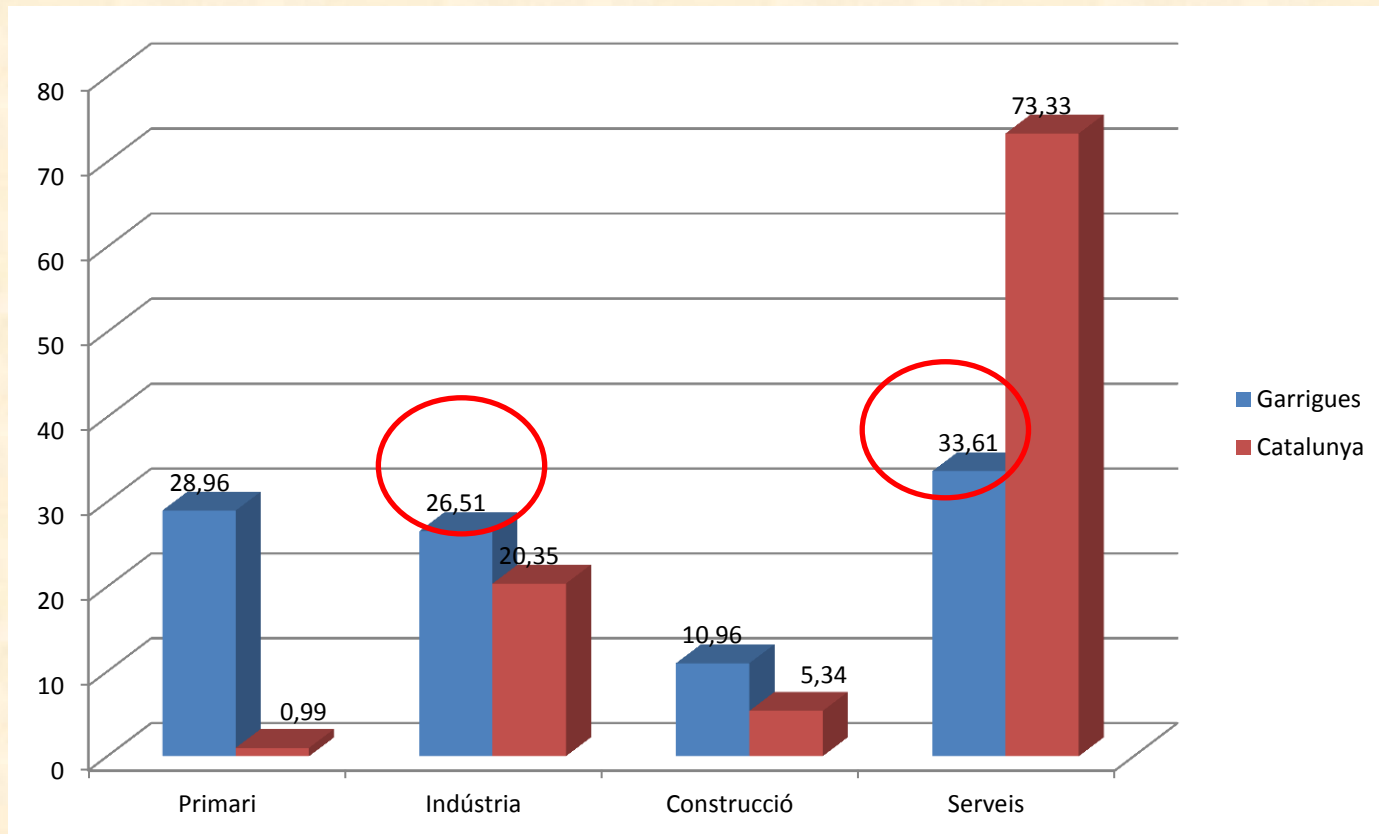
**QUIN ÉS EL PUNT
DE PARTIDA?**

QUIN ÉS EL PUNT DE PARTIDA?

Sectors productius important i amb pes en el conjunt de l'economia comarcal (indústria: 26,51% i serveis: 33,61%).

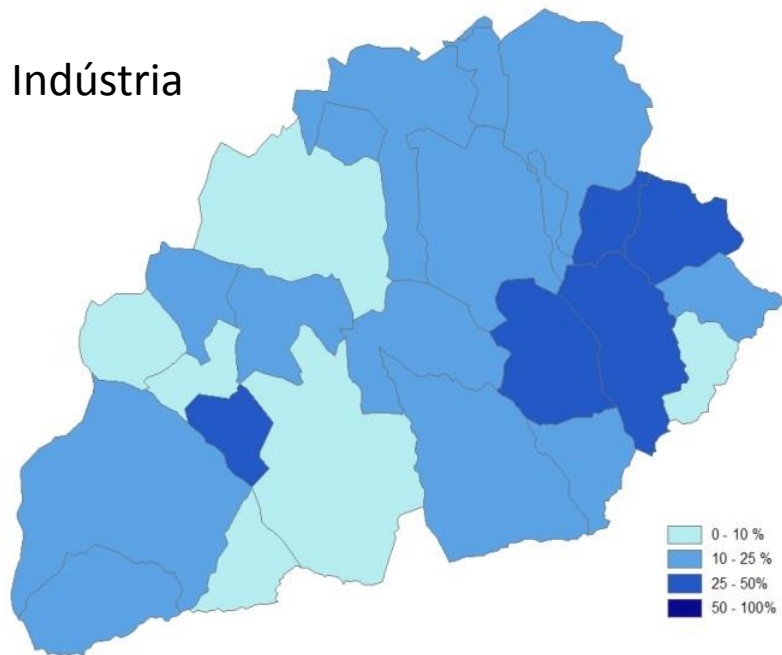
Pes dels sectors productius en l'economia de les Garrigues. PIB Comarcal.

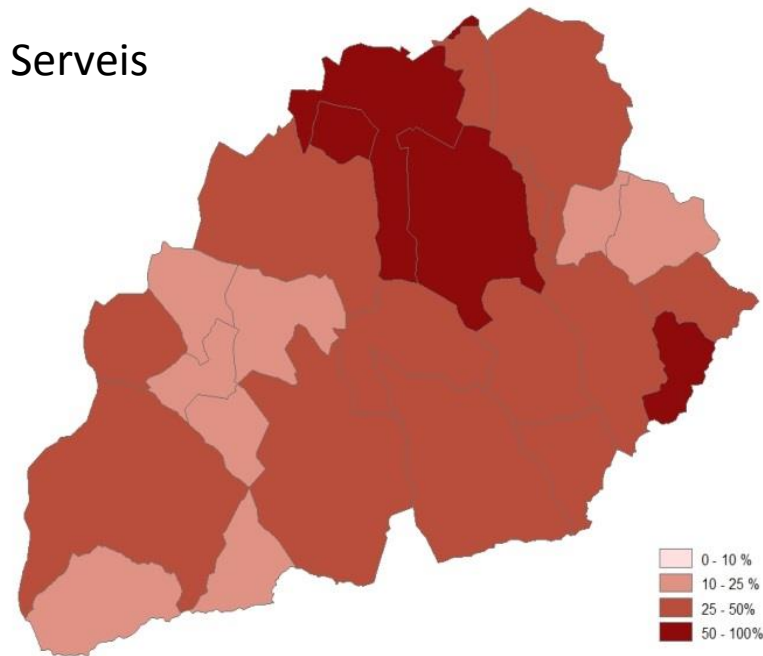
QUIN ÉS EL PUNT DE PARTIDA?

Ocupació en els sectors indústria i serveis

Indústria

Serveis

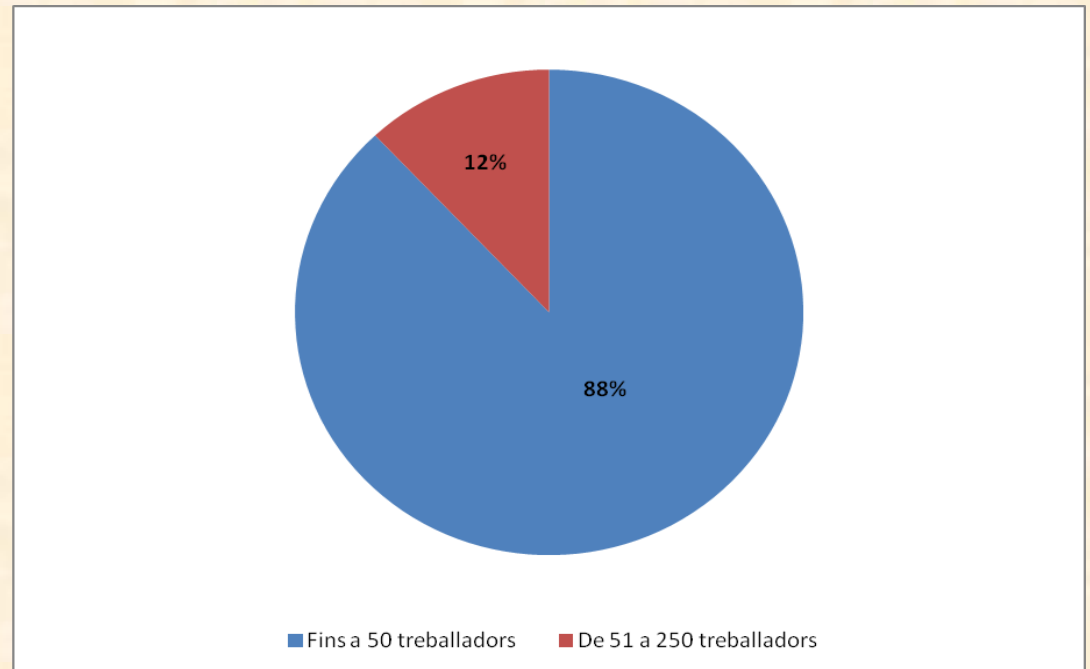
QUIN ÉS EL PUNT DE PARTIDA?

Dimensió de les empreses

La **tipologia d'empreses** que predomina a les Garrigues segons el nombre de treballadors, és de **petita empresa** (88% del total del teixit empresarial). Només hi ha dos municipis a la comarca que disposin **d'empreses amb més de 50 treballadors**: les Borges Blanques i Juneda.

La resta de municipis compten amb un reguitzell de petites empreses que tenen 50 treballadors o menys.

INDÚSTRIA

QUIN ÉS EL PUNT DE PARTIDA?

Polígons industrials

Els **polígons industrials** es concentren **en cinc municipis**:

Polígons en funcionament: les Borges Blanques (2), Arbeca (1), Juneda (1), l'Albi (1) i Vinaixa (2). No estan ocupats al 100%.

Polígons aprovats i pendents de desenvolupar: Les Borges Blanques (1), l'Albi (1)

Poca dinamització dels polígons industrials existents, **dificultat d'atraure empreses.**

QUIN ÉS EL PUNT DE PARTIDA?

Indústria agroalimentària

La indústria associada a l'activitat agrària és important. **77 indústries d'aquest sector.** Destaquen les indústries d'obtenció d'oli d'oliva verge (almàssera), envasament i/o embotellament d'oli d'oliva, l'envasament i/o embotellament de vi amb DOP/IGP, cria de vins i l'elaboració de productes carnis.

En general, **poca innovació** del sector agroalimentari, i principalment la innovació centrada en la **iniciativa privada** respecte a les cooperatives.

L'arribada del **regadiu Segarra-Garrigues** a la comarca pot jugar un paper cabdal en el desenvolupament de la **indústria agroalimentària.**

QUIN ÉS EL PUNT DE PARTIDA?

Indústria extractiva de la pedra

La **pedra** que s'extreu de determinats municipis de la comarca és un **recurs natural d'excel·lent qualitat** i valorat pel sector de la construcció.

Les principals **canteres** a: la Floresta, Vinaixa, els Omellons i l'Espluga Calba.

Existència d'empreses dins de la indústria de la pedra de caire més artesanal i altres empreses més tecnificades i orientades a l'exportació.

Les empreses de la indústria de la pedra es concentren, majoritàriament, a Vinaixa, els Omellons, les Borges Blanques i Juneda.

S'està parlant d'un possible nou **Cicle formatiu** entorn de l'arquitectura popular en pedra que es podria fer a la Plana de Lleida (opcions de fer-lo a les Borges Blanques).

QUIN ÉS EL PUNT DE PARTIDA?

Indústria de les energies renovables

La **generació d'energia elèctrica** a partir de fonts renovables (**vent, aigua i sol**) té importància a la comarca. També hi ha **cogeneració** a partir de l'excedent tèrmic de l'assecat de **productes i subproductes agraris** (purins i farratges).

4 Parcs eòlics en funcionament: Serra de Vilobí (Tarrés i Fullella – 40,5 MW); les Rotes (Bellaguarda i Granadella – 44MW; Monclues (Granadella – 30 MW; i Sant Antoni (la Granadella – 48,2 MW). Altres parcs eòlics projectats. Poca o nul·la generació de llocs de treball als parcs eòlics. Empreses externes.

2 centrals hidroelèctriques: Nou Salts (Juneda – 610 KW. CR) ; CH Collet (les Borges – 370 KW. SAT Nufri)

Diferents **parcs solars d'iniciativa privada de petita producció repartits** a Arbeca, Puiggròs, Juneda, les Borges Blanques, Cervià de les Garrigues, els Omellons, Tarrés, la Pobla de Cérvoles, la Granadella, Bovera, Juncosa, el Vilosell, Vinaixa)

QUIN ÉS EL PUNT DE PARTIDA?

Indústria de les energies renovables

2 plantes de cogeneració a partir de purins: TRACJUSA (Juneda – 16,32MW); VAG (Juneda – 16,32 MW).

Actualment tancades, es preveu reobrir Tracjusa aquest any 2016 i **generaria nous llocs de treball.**

1 planta de cogeneració a partir de l'assecat de farratge: Arbeca (Arbequina de farratges – 200 kW)

La comarca presenta un gran potencial per a les energies renovables. No obstant, **fre a la generació d'energia elèctrica** a partir de fonts renovables pel nou règim retributiu per al sector de les renovables.

COMERÇ

QUIN ÉS EL PUNT DE PARTIDA?

Comerç

Comerç concentrat principalment a les Borges Blanques, Juneda i Arbeca. Altres pobles que només tenen 1 o 2 comerços i d'altres que cap.

Agrupació de comerciants de les Borges Blanques, única associació del sector comercial de la comarca, en actiu. Realitza algunes accions de dinamització comercial (campanyes anuals).

Pèrdua de dinamisme del comerç. Poca innovació en estratègies comercials per fer atractius els seus productes. La gent va a Mollerussa o a Lleida a comprar. El segment que resisteix millor: alimentació.

Baix relleu generacional als comerços.

Preus de lloguer alts dels locals comercials que no incentiven al comerç.

TURISME

QUIN ÉS EL PUNT DE PARTIDA?

Patrimoni de les Garrigues

La comarca compta amb un **patrimoni natural i cultural d'interès a nivell turístic.**

El concepte de patrimoni cultural cal entendre'l en un sentit ampli incloent: patrimoni arquitectònic, arqueològic, etnològic, immaterial, i també els productes locals artesanals i agroalimentaris serien un recurs patrimonial de la comarca.

La manca de tradició turística de la comarca genera recels i incredulitat sobre aquest potencial turístic. **Baixa autoestima en creure en aquest potencial.**

QUIN ÉS EL PUNT DE PARTIDA?

Patrimoni natural

 Valors de patrimoni natural lligats directament amb l'**activitat agrària**, que caracteritzen i singularitzen les Garrigues:

- **Paisatge de secà: flora i fauna estepària, amb espècies singulars dels Secans de Lleida.**
- **Arquitectura en pedra seca que dóna forma i sentit al paisatge de les Garrigues i s'interrelaciona amb la fauna i la flora**
- **Zones boscoses, amb poca pressió.**
- **Zones de regadiu: floracions arbres fruiters, banquetes del Canal d'Urgell.**

 Les Garrigues té 6 espais dins del **Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN) íntegrament o parcialment dins la comarca**: Mas de Melons-Alfés, els Bessons, la Vall de Vinaixa, Muntanyes de Prades, Secans de Belianes-Preixana, la Serra del Montsant.

 Les Garrigues compta amb 7.015,47 hectàrees d'espais naturals, és a dir, un **8,8 % de la superfície comarcal** (Catalunya: 30,8%).

QUIN ÉS EL PUNT DE PARTIDA?

Patrimoni natural

Infraestructura i equipaments per al TURISME DE NATURA:

- Futura inauguració del **Centre d'interpretació dels secans de Mas de Melons-Matxerri**.
- En cada terme municipal trobem **rutes senyalitzades** per fer a peu o en btt, que permeten copsar els elements del patrimoni natural i cultural de la comarca.
- També hi ha **rutes que enllacen a diferents municipis**.

Per donar a conèixer el patrimoni natural i cultural de la comarca, el **Consell Esportiu** organitza de forma regular un conjunt de **marxes nòrdiques culturals**. Molt bona acollida per part de la població.

Coordinació del conjunt d'activitats esportives en l'entorn natural que s'organitzen a la comarca, de forma conjunta amb les entitats esportives.

QUIN ÉS EL PUNT DE PARTIDA?

Patrimoni cultural

Valors de patrimoni cultural entorn de l'arquitectura popular en pedra seca, que caracteritzen el paisatge tradicional garriguenc: marges, cabanes, aljubs, forns, etc.

També hi ha **altres elements del patrimoni cultural** d'alt interès turístic i en alguns casos, **únics:** els castells, la fortalesa ibèrica dels Vilars, les pintures rupestres del Cogul.

Existència **d'equipaments culturals**, alguns també **únics:** Espai Macià, Centre de descoberta de les Garrigues. El Mirador, Centre de la Cultura de l'Oli de Catalunya, museus entorn a l'oli en diferents municipis, entre d'altres.

QUIN ÉS EL PUNT DE PARTIDA?

Oferta d'allotjament turístic

22 allotjaments i 314 places

Municipis	Establiments hotelers i pensions		Apartaments turístics		Establiments turisme rural		Habitatge d'ús turístic	
	E	P	E	P	E	P	E	P
L'Albagés	-	-	-	-	1	9		
L'Albi							1	9
Arbeca	1	20	-	-	-	-	1	5
Les Borges Blanques	1	50	-	-	2	12		
L'Espluga Calba							1	13
Castelldans			-	-	-	-		
La Floresta							1	20
La Granadella	1	10	-	-	-	-		
Granyena de les Garrigues	1	60	-	-	-	-		
Juneda	-	-	-	-	1	9		
La Pobla de Cérvoles	-	-	-	-	3	21		
Tarrés	-	-	1	12	-	-	1	10
Els Torms							1	11
El Vilosell	1	12	-	-	2	17	1	14
Total	5	152	1	12	9	68	7	82

QUIN ÉS EL PUNT DE PARTIDA?

Oferta d'allotjaments turístics

22 establiments i 314 places. Molt poca oferta d'allotjament

Granyena de les Garrigues és el municipi que concentra , actualment, el major nombre de places seguit de les Borges Blanques i Arbeca.

Cal destacar el pes dels establiments de turisme rural (41%) i dels habitatges d'ús turístic (32%) respecte als establiments hotelers (23%) i els apartaments turístics (4%).

Si ho comparem amb altres comarques sense gran vocació turística:

- la Terra Alta: només d'establiments hotelers: 571 places i de turisme rural: 180 places. Total: 751**
- la Segarra: 245 places d'establiments hoteleres i 321 places turisme rural. Total: 566**

Hi ha **2 Granges escoles** (Juneda) i **2 Cases de colònies** (Juneda i la Pobla de Cérvoles).

QUIN ÉS EL PUNT DE PARTIDA?

Altres empreses turístiques

Hi ha 36 bars i restaurants . Baixa col·laboració entre restauració i producte local (gastronomia, cultura, natura).

Hi ha 2 agències de viatges emissores i 1 agència de viatges receptiva: Olea Soul, especialitzada en Oleoturisme.

Hi ha 3 oficines de turisme (Arbeca-Espai César Martinell, les Borges Blanques- Oficina Comarcal de Turisme i Espai Macià). A la Granadella. Al Centre de cultura de l'oli de Catalunya (CCOC) també hi ha previsió d'obrir una oficina de turisme

No hi ha càmpings ni albergs. No hi ha empreses de guiatge, només guies autònoms.

QUIN ÉS EL PUNT DE PARTIDA?

Existència de l'**Associació pel Foment del Turisme a les Garrigues**.

<http://www.oleoturismegarrigues.cat/>

Un grup de petites i mitjanes empreses de l'Associació pel Foment del Turisme a les Garrigues, han format un Club de Producte per treballar en xarxa i difondre la cultura de l'oli i el coneixement del territori.

Formen part del **Club de Producte Oleoturisme Garrigues**:
productors d'oli, restaurants, allotjaments, i altres empreses de serveis.

Marca Oleoturisme Garrigues que inclou diverses activitats i serveis: visites guiades, gastronomia, salut, protecció del paisatge, agricultura sostenible, tradicions; i en una paraula: cultura de l'oli.

QUIN ÉS EL PUNT DE PARTIDA?

Les Garrigues, terra d'oli

Certa confusió terminològica entorn del turisme de l'oli a les Garrigues

Oliturisme

o

Oleoturisme

Visites a les cooperatives i molins d'oli. De nou la innovació entorn del turisme de l'oli va per davant la iniciativa privada enfront de les cooperatives.

Experiències d'oleoturisme. Incipients, però en comença a haver-hi: anar a collir olives, esmorzar entre oliveres, etc.

Mostra gastronòmica de les Garrigues amb l'oli com un dels productes principals. Tanmateix, costa aconseguir la implicació dels restaurants

QUIN ÉS EL PUNT DE PARTIDA?

Altres propostes turístiques a les Garrigues

- *Binomi esport-patrimoni natural: Pedals del Canal d'Urgell*
- *Enoturisme: Visites als cellers, Ruta del vi de Lleida de Costers del Segre*
- *Turisme cultural: visites guiades als castells, fortalesa ibèrica dels Vilars, pintures rupestres del Cogul, centres d'interpretació, etc.*
- *Binomi cultura-música: Delicadeses Art de Tros, les Garrigues Guitar Festival, concerts a l'Slavia.*
- *Pack cultural: Fem un tomb?* Iniciativa de col·laboració entre la Fortalesa ibèrica dels Vilars, el Centre d'interpretació de l'art rupestre del Cogul, el CCOC i el Centre d'interpretació de la Pedra seca (de Torrebaesses)

QUIN ÉS EL PUNT DE PARTIDA?

Reptes de futur per al turisme a les Garrigues

 Repte! Posicionament turístic de les Garrigues.
Saber vendre el turisme de les Garrigues i atraure visitants.

 Escepticisme de la població envers el potencial turístic i la generació de dinamisme econòmic a través del turisme.

 Hi ha un **sentiment de poca estima** envers el patrimoni natural i cultural d'interès turístic. **Poc coneixement.**

 No hi ha empreses de serveis de guiatge (seria viable?), alguns **guies locals** fan les visites en alguns dels indrets d'interès turístic.

QUIN ÉS EL PUNT DE PARTIDA?

Arribada de l'aigua amb el **canal Segarra-Garrigues** i l'**embassament de l'Albagés**: oportunitat per al sector primari, agroalimentari i també per al **turisme**, però riscos per possibles especulacions amb la terra, alteració del paisatge i dels elements de patrimoni cultural que el caracteritzen: marges, cabanes, aljubs, etc.

Voluntat d'alguns agents de la comarca per consensuar **la Carta del Paisatge de les Garrigues**.

QUIN ÉS EL PUNT DE PARTIDA?

Iniciatives empresarials

Existència de **2 vivers d'empreses**: a les Borges Blanques (Xarxa de CEI de Globalleida) i a la Granadella.

No hi ha col·laboracions establertes entre CEIs de la comarca.

Creació de **Garrigues Emprèn S.L.** Iniciativa innovadora de col·laboració entre cooperatives i cellers de la comarca. A la parada del Mercat de la Concepció, hi ha també un punt d'informació turística de les Garrigues.

Oportunitats de finançament: convocatòria Leader, convocatòria PECT.

Poques iniciatives emprenedores que diversifiquin l'activitat econòmica més enllà de les iniciatives entorn a l'oli.

Fuga de talent.

TALLER 2. TEIXIT EMPRESARIAL: INDÚSTRIA, COMERÇ I TURISME.

Dinàmica del taller

Dinàmica del taller

OBJECTIUS DEL TALLER

- Visualitzar l'**escenari NO ACTUACIÓ**, és a dir, què pot arribar a passar a les Garrigues a 10 anys vista si no es fa res, si no s'actua en aquest cas, en els sectors indústria, comerç i turisme.
- Visualitzar l'**escenari DESITJAT**, és a dir, com ens agradaria que avancés la comarca en aquests 10 anys propers per tal de què aquests sectors siguin pròspers i dinàmics dins l'economia de la comarca.
- Consensuar **accions** encaminades a aconseguir aquest escenari DESITJAT.

Dinàmica del taller

Anem a treballar!